

درسنامه درس اقتصاد پایه دهم ادبیات و علوم انسانی تهیه شده از استان کردستان سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۲	با نام و یاد خدا معاونت آموزش متوسطه وزرات آموزش و پرورش دفتر آموزش متوسطه نظری دبیرخانه راهبردی کشوری اقتصاد	فصل: اول (اصول انتخاب در کسب و کار) درس: اول کسب و کار و کارآفرینی نام طراح: زهرا صادقی
--	---	---

مقدمه

برای کسب درآمد نیاز به **انتخاب کسب و کار** هست.

با توجه به خلاقیت، علاقه و دانشی که شما دانش آموزان در طول دوران تحصیلی کسب می کنید و بر اساس نیاز جامعه به دنبال **راه اندازی کسب و کار** می باشید.

ایده و خلاقیت افراد باعث ایجاد کسب و کارهای جدید شده است و این افراد به عنوان **کارآفرین های** مطرح و موفق در جامعه شناخته شدند.

افرادی که تصمیم به **راه اندازی یک کسب و کار** جدید دارند، با **انگیزه و تلاش** فعالیت خود را شروع می کنند.

نقشه راه

نقش کارآفرینان در **راه اندازی یک کسب و کار** چگونه است؟

چرا و چگونه کارآفرینان **یک کسب و کار** راه اندازی می کنند؟

ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق چیست؟

چگونه می توان سود و زیان **یک کسب و کار** را شناسایی کرد؟

فراز و فرود کسب و کارها

۱- روزانه **هزاران** کسب و کار جدید در دنیا متولد می شود و ... **هزاران** کسب و کار می میرند.

در ایران سالانه **صد هزار** شرکت ثبت می شود.

۲- چرا کارآفرینان یا مؤسسين کسب و کار ایجاد می کنند؟

- برای تولید کالا و خدمات
- رفع نیازها و خواسته های مردم
- کسب سود برای خود و مردم

۳- مراقبت از کسب و کارها توسط چه کسانی انجام می شود؟

کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می کنند.

۴- چرا مراقبت از کسب و کارها، کار چندان آسانی نیست؟

زیرا بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند؛ به طوری که تنها نیمی از آنها می توانند از شش سالگی عبور کنند و به کارشان ادامه دهند.

۵- لازمه شروع فعالیت های اقتصادی و احتمال سودآوری کارآفرینان در چیست؟

احتمال موفقیت و سودآوری با انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می دارد.

پلکان کار و رشد!

۶- یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا کارآفرین نبوده است.

۷- چه ویژگی هایی باعث می شود که کارآفرین از سطوح ابتدایی به درجه های بالای برسانند؟ حرکت با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت های خود و اتفاقات اطراف، او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه های بالای آن می رساند.

۸- یکی از کارآفرینان موفق کشور را نام ببرید.

آقای میر مصطفی عالی نسب

نقش کارآفرینان

۹- شبکه های اجتماعی تقریباً چند سال و توسط چه کسانی به وجود آمده است؟

بیست سال پیش توسط کارآفرینان

۱۰- به چه کسی کارآفرین گفته می شود؟

کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می کند یا راه های جدیدی برای تولید کشف می کند.

۱۱- کارآفرینان کسب و کار خود را چگونه شروع می کنند تا به مرحله سودآوری برسانند؟

کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوان اند و یا به ذهنشان خطور نمی کند.

آنها شجاعتی برای شروع یک سرمایه گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند. آنها ایده های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می کنند.

۱۲- کسی که می خواهد کارآفرین باشد باید دارای چه توانایی و ویژگی های باشد؟

۱. کسی که می خواهد کارآفرین باشد، باید **مهارت های ابتکار عمل** را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.
 ۲. کارآفرین به **تلاش و کار زیادی نیاز دارد** تا کسب و کار را زنده نگه دارد.
 ۳. کارآفرین لازم است تا **آگاهی و دانش زیادی** برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباه **موقعیت شرکت**، **پیشنهاد محصول**، **قیمت گذاری**، **تبلیغات و استخدام نیروی کار** داشته باشد.
 ۴. کارآفرین باید **توانایی مالی لازم** را برای راه اندازی کسب و کارش داشته باشد و بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موافقت روبرو شود.
- ۱۳- کارآفرینان موفق دارای چه ویژگی های مشترک می باشند؟ توضیح دهید.

۱	تیز بین	فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند می بینند.
۲	نوآور	ایده ها را به محصولات جدید فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
۳	ریسک پذیر	پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را ا ره اندازی کنند.
۴	خوش بین	کارآفرینان واقع بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی اند.
۵	پرانگیزه	نظم و انضباط پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
۶	یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند.
۷	سازمان دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

هزینه های تولید، درآمد و سود

۱۴- یک فعال اقتصادی یا کارآفرین موفق برای انتخاب درست کسب و کار چه اقدامی انجام می دهد؟

یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست، باید **هزینه ها و درآمدهایش را محاسبه** کند.

۱۵- منظور از هزینه های تولید چیست؟

شما به عنوان کارآفرین برای تولید محصولات خود - اعم از کالاها یا خدمات - باید هزینه کنید. پولی را که شما برای تولید صرف می کنید، «**هزینه های تولید**» می نامند.

۱۶- شما به عنوان یک کشاورز تولید کننده گندم، باید چه نوع هزینه های تولیدی را صرف کنید؟

هزینه ها در واقع همان پول هایی اند که برای خرید یا اجاره **عوامل تولید** به صاحبان آنها می پردازید؛

مثلاً زمین را در اختیار می گیرید تا در آن فعالیت به فعالیت کشاورزی بپردازید.

در مقابل، به صاحب زمین که ممکن است یک شخص، یا سازمان یا دولت باشد «**اجاره**» می پردازید.

نیروی انسانی را به کار می گیرد و در مقابل، به کارگران و کارمندان خود، «**مزد**» یا «**حقوق**» می پردازد.

همچنین **سرمایه فیزیکی** مثل تراکتور، برای فعالیت تولیدی خود استفاده می کنید و قیمت یا **اجاره ابزار**

تولید را نیز به صاحبان آن می پردازید.

۱۷- پایان کار، کشاورزی که تولید کننده گندم می باشد برای دستیابی به چه چیزی است؟

همه محصول و سود و زیان هر چه باشد، به صاحب (یا صاحبان) کار می رسد.

۱۸- منظور از درآمد چیست؟

با فروش محصولات تولید شده **درآمد** به دست می آید.

کل محصول X قیمت هر واحد محصول = درآمد

۱۹- سود یا زیان یک فعالیت اقتصادی چگونه محاسبه می شود؟

اگر میزان درآمد از هزینه بیشتر باشد، تولید کننده کالا یا خدمات از فعالیت خود **سود** برده است.

مجموع هزینه ها > درآمد = سود

اگر میزان درآمد از هزینه کمتر باشد، تواید کننده کالا یا خدمات از فعالیت خود **زیان** (یا **ضرر**) برده است.

مجموع هزینه ها < درآمد = زیان

۲۰- چگونه می توان از وضعیت زیان و ضرر فعالیت اقتصادی دوری کرد؟

با **افزایش درآمد** و **کاهش هزینه ها** می توان از وضعیت زیان دوری کرد.

۲۱- چگونه می توان هزینه های تولید یک فعالیت اقتصادی را کاهش داد؟

با صرفه جویی و بهره وری، مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیر لازم، با صرفه جویی در مواد اولیه و انرژی

یا جلوگیری از ریخت و پاش ها، می توان هزینه تولید را بدون اینکه از میزان تولید کم کرد، کاهش داد.

۲۲- چگونه می توان برای یک فعالیت اقتصادی افزایش درآمد داشت؟

برای محصولات خود می توان بازار خوبی فراهم کرد و کالاها را با قیمت مناسب بفروشند

مسئولیت اخلاقی و کسب درآمد حلال

۲۳- چرا بعضی از افراد با وجود درآمد زیاد، خانه و خودروی گران قیمت در میان مردم بدنام اند؟

چون درآمد این افراد از راه های نامشروع و نادرست به دست آمده است و این نه تنها با فعالیت های غیر قانونی و غیر شرعی به هموعایش ظلم می کنند، بلکه برکت را نیز از زندگی خودشان دور می کنند و اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمی سقوط قرار می دهند. به همین دلیل با وجود ثروت فراوان در میان مردم بدنام اند.

۲۴- راه های رسیدن به درآمد های نا مشروع و نادرست چیست؟

- افراد از طریق رانت ها و از موقعیت هایی که با فریب و ظاهر سازی به دست می آورند سوء استفاده می کنند و به درآمد های کلانی دست یابند.
- از طریق احتکار کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری و گران فروختن آنها
- تولید و انتشار کتاب ها یا فیلم های مبتذل و غیر اخلاقی برای دستیابی به سود بیشتر
- فریب مشتری، کالایی را بر خلاف آنچه هست، به مشتری نشان می دهند تا مشتری را فریب دهند.
- رشوه دادن و رشوه گرفتن
- ربا خواری
- قاچاق

۲۵- چرا افرادی که دنبال کسب درآمد از راه های نامشروع و غیر قانونی هستند معمولاً به شهرهای بزرگ

کوچ می کنند؟

از آنجا معمولاً دست این افراد در روستا ها و محله های کوچک زود رو می شود، آنها ترجیح می دهند به شهرهای بزرگ کوچ کنند تا آسان تر به فعالیت های خود بپردازند.

برای تفکر و تمرین

۱- مشخص کنید از موارد زیر، کدام مورد کارآفرینی است؟ پاسخ خود را با دلیل بیاورید و از آن دفاع کنید.

- کار شخصی در مغازه ساندویچ فروشی خودش
- تدریس در مدرسه دولتی
- عضو نیروی فعال در ارتش شدن
- راه اندازی خدمات باغبانی در منزل

فعالیت کاری با راه اندازی خدمات باغبانی در منزل می تواند به عنوان کارآفرین شناخته شود. فرد کارآفرین با خلاقیت و نوآوری مدیریت درست شیوه های مناسب برای زیبا سازی محوطه در اختیار را دارد.

۲- فرض کنید دوست شما علاقه مند به راه اندازی کارگاه ساخت اسباب بازی برای کودکان است . با توجه به ویژگی های او ویژگی کارآفرین موفق، در مورد اینکه این ویژگی ها چگونه به او در کسب موفقیت و حل مشکلاتی کمک خواهد کرد، توضیح دهید.

- **خطرپذیری** : کارآفرین فعالیت اقتصادی جدید را با شجاعت و تدبیر به میدان می آورد و کارگاه ساخت اسباب بازی را راه اندازی می کنند.
- **خوش بینی**: کارآفرین موفق واقع بین می باشد و مطمئن و دلگرم به موفقیت فعالیت اقتصادی خود هستند.
- **پرانگیزگی** : نظم، انضباط یکی از ویژگی های مهم کارآفرینان می باشد که با پایداری و توانایی به حل مسائل می پردازند.
- **سازماندهی**: کارآفرین با توجه به فعالیت اقتصادی دارد سعی می کند منابع در اختیار را به شکل کارایی مدیریت و با هماهنگی نیروی کار به موفقیت مورد نظر دست یابند.

۳- امیر علی و ستایش تصمیم گرفتند که با توجه به اطلاعات در دسترس از کارگاه تولیدی پدرشان (آقای محمدی) محاسبه کنند که در طول یک سال راه اندازی این کارگاه، پدرشان از فعالیت اقتصادی

خود سود کسب نموده یا زیان برده است؟

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۰۰ میلیون تومان
- پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری سالیانه: ۸۰۰ میلیون تومان
- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۲ میلیون تومان (مجموع کارگران ۲۰ نفر)
- درآمد سالیانه: ۲/۵ میلیارد تومان

مرحله اول: درآمد کارگاه محاسبه می شود:

کل محصول تولید شده $\times$ قیمت هر واحد کالای تولید شده = درآمد

در این مسأله درآمد مشخص و محاسبه شده است.

مرحله دوم: مجموع هزینه در طول یک سال محاسبه می شود. یعنی اگر هر کدام از هزینه های داده شده ماهیانه باشد باید تبدیل به سالیانه گردد.

$$1200,000,000 = 12 \times 100,000,000 \text{ خرید مواد اولیه در طول یک سال}$$

ماه

$$800,000,000 = \text{پول آب و برق ، ...}$$

$$480,000,000 = 20 \times 12 \times 2,000,000 \text{ دستمزد سالیانه کارگران}$$

ماه

نفر

مبلغ	هزینه های تولیدی
1200,000,000 تومان	هزینه مواد اولیه
+	
800,000,000 //	هزینه آب، برق، گاز و ...
480,000,000 //	هزینه حقوق پرداختنی
2,480,000,000 تومان	جمع هزینه های تولیدی

مرحله سوم: مشخص نمودن سود / زیان

مجموع هزینه ها - درآمد = سود / زیان

$$2500,000,000 - 2480,000,000 = 20,000,000$$

آقای محمدی از فعالیت اقتصادی یکساله ۲۰ میلیون سود کسب نموده است.

تحلیل کنید.

- کسب و کار و انگیزه راه اندازی آن چیست؟
 - تولید کالا و خدمات
 - رفع نیازها و خواسته خود و مردم
 - کسب سود و درآمد
- کارآفرین موفق چه ویژگی هایی دارد؟
 - نوآور، خطرپذیر، مهارت ابتکار عمل، تلاش و کار زیاد، آگاهی و دانش و توانایی مالی
- سود و زیان کارآفرینی و کسب و کار تولیدی چیست؟
 - سود = مجموع هزینه های تولیدی درآمد
 - زیان = مجموع هزینه های تولیدی درآمد

نمونه مسائل اقتصادی درس اول:

- ۱- با توجه به اطاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۴ نفر کارمند و تولید سالیانه ۸۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۵۰۰،۰۰۰ ریال کدام است؟

ردیف	نوع کالا و خدمات	مبلغ
۱	اجاره بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۷ میلیون ریال
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند اداری و تولیدی	۳ میلیون ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه	۹۰ میلیون ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین های تولیدی	$\frac{۱}{۳}$ مواد اولیه

تبدیل هزینه ماهیانه به سالیانه

$$\text{اجاره سالیانه} = ۸۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۷,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲$$

$$\text{حقوق پرداختنی سالیانه} = ۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \times ۴ \times ۱۲$$

$$\text{هزینه استهلاک سالیانه} = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱}{۳}$$

مرحله اول: قیمت هر واحد محصول $\times$ کل محصول تولید شده = درآمد

$$500,000 \times 800 = 400,000,000$$

مرحله دوم:

هزینه های تولید		مبلغ
هزینه اجاره	۸۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال	+
هزینه حقوق پرداختی	۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال	
هزینه مواد اولیه	۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	
هزینه استهلاک	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	
مجموع هزینه های تولید		۳۴۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال

مرحله سوم: مجموع هزینه های تولید - درآمد = سود / زیان

$$400,000,000 - 348,000,000 = 52,000,000 \quad \text{سود}$$

۲- مجموع درآمد، سود و هزینه یک کارگاه تولیدی برای یکسال مالی معین برابر ۸۴۰ میلیون تومان

می باشد. میزان درآمد این کارگاه چند میلیون تومان بوده است؟

با توجه به اطلاعات سؤال داده از فرمولی استفاده می شود که هر سه کلید واژه (درآمد،

هزینه و سود را داشته باشیم)

هزینه های تولید - درآمد = سود / زیان

در این مسأله درآمد کارگاه رو می خواهد، باید مجهول را به صورت معادله حل نمایم:

$$\text{هزینه های تولید} + \text{سود} = \text{درآمد}$$

$$\text{ } = \text{ }$$

مجموع دو مجهول طرف راست (هزینه های تولید و سود) برابر با مجهول طرف چپ (درآمد) می باشد.

طبق فرمول: ۸۴۰ بر دو تقسیم می شود، میزان درآمد مشخص می گردد.

$$۴۲۰ = ۴۲۰$$

نکته: اگر مبلغ هزینه های تولید و سود در صورت سوال مطرح نبود، معمولاً مجموع هزینه ها دوبرابر سود به دست آمده در نظر گرفته می شود.

$$\text{هزینه های تولید} + \text{سود} = \text{درآمد}$$

$$۴۲۰ = ۲۸۰ + ۱۴۰$$

پایان